

Üniversite öğrencilerinde elektronik sigara kullanımı ve e-sigaraya ilişkin bilgi ve görüşler: Betimsel bir çalışma

Hülya Doğan Tiryaki¹*, Nefise Şeker²*

¹Gaziantep Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Gaziantep, Türkiye

²Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü, Şanlıurfa, Türkiye

Öz

Amaç: Elektronik sigaralar (e-sigara), özellikle genç yetişkinler arasında hızla yaygınlaşan ve tütün kontrolü açısından yeni zorluklar ortaya çıkaran ürünlerdir. Geleneksel sigaraya daha güvenli bir alternatif olarak pazarlanmalarına rağmen, içeriklerine ve uzun dönem sağlık etkilerine ilişkin yanlış inanışlar yaygınlığını sürdürmektedir.^{1,2} Bu çalışma, üniversite öğrencilerinde sigara ve e-sigara kullanım yaygınlığını, e-sigaraya ilişkin bilgi ve tutumları değerlendirmeyi ve gençleri korumaya yönelik müdahale alanlarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu kesitsel tanımlayıcı çalışma, farklı fakültelerde öğrenim gören 168 üniversite öğrencisi ile yürütülmüştür. Veriler, sosyodemografik özellikler ile sigara ve e-sigara kullanım durumu ve e-sigaraya ilişkin bilgi ve görüşleri içeren yapılandırılmış öz bildirim anketi aracılığıyla toplanmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 26.0 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir; kategorik değişkenler sayı ve yüzde ile ifade edilmiş, gruplar arası karşılaştırmalarda ki-kare testi kullanılmış ve $p < 0,05$ anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması $21,7 \pm 2,7$ yıl olup %51,2'si kadındır. Katılımcıların %22,0'si aktif sigara kullanıcısıdır. E-sigara farkındalığı yüksek (%76,8) olmasına rağmen, katılımcıların %26,2'si en az bir kez e-sigara denediğini bildirmiştir. E-sigara deneme nedenleri arasında merak (%18,5) ve tat/aroma (%12,5) öne çıkarken, sigarayı bırakma amacıyla kullanımın oldukça sınırlı olduğu (%2,4) görülmüştür. Katılımcıların %44,6'sının çevresinde e-sigara kullanan bireylerin bulunması, sosyal çevre etkisinin önemli bir belirleyici olabileceğini düşündürmektedir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu e-sigaranın sağlığa zararlı olduğunu (%91,7) ve gebelikte kullanılmaması gerektiğini (%89,3) ifade etmiştir. Bununla birlikte, e-sigaranın nikotin içerdiğini bilmeyenlerin oranı %66,7, ağır metal içerdiğini bilmeyenlerin oranı ise %59,5 olarak saptanmış; bu durum bilgi düzeyinin yüzeysel kaldığını ve içerik temelli farkındalığın yetersiz olduğunu göstermektedir.

Karşılaştırmalı analizlerde, aktif e-sigara kullanımı sağlık dışı fakülte öğrencilerinde sağlık fakültesi öğrencilerine kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur (%16,1'e karşı %3,6; $p=0,020$). Bu bulgu, sağlık eğitiminin koruyucu etkisine işaret etmekle birlikte, yanlış inanışların sağlık öğrencileri arasında da tamamen ortadan kalkmadığını düşündürmektedir.

✉ Hülya Doğan Tiryaki • hdogan4687@gmail.com

Geliş tarihi / Received: 12.04.2026 **Kabul tarihi / Accepted:** 05.05.2026 **Yayın tarihi / Published:** 22.05.2026

Telif hakkı © 2026 Yazar(lar). Sağlığı Geliştirme ve Sigara ile Mücadele Derneği tarafından yayımlandı. Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren [Creative Commons Atıf Lisansı \(CC BY\)](#) ile dağıtılmıştır.

Copyright © 2026 The Author(s). Published by The Society for Health Promotion and Tobacco Control. This is an open access article distributed under the [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](#), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.

Sonuç: Bu alıŐma, üniversite öğrencilerinde e-sigara kullanımının kayda değer düzeyde yaygın olduğunu ve genel sağlık risklerine ilişkin farkındalık yüksek olmasına rağmen, ürün içeriği ve bağımlılık potansiyeline yönelik bilgi düzeyinin heterojen ve yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır. E-sigaranın ağırlıklı olarak merak ve sosyal etkileŐim temelli denenmesi, gençlerin bu ürünlere yönelik algılarının riskten ziyade deneyim odaklı olduğunu göstermektedir.

Özellikle sağlık dışı fakültelerde daha yüksek kullanım oranlarının saptanması, müdahalelerin hedef gruplara göre farklılaştırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, tütün kontrolü politikalarının yalnızca kullanım prevalansını azaltmaya değil, aynı zamanda yanlış risk algılarını düzeltmeye, e-sigara içeriklerine ilişkin doğru bilgiyi yaygınlaŐtırmaya ve sosyal etki mekanizmalarını hedef alan önleyici stratejiler geliŐtirmeye odaklanması gerektiğini göstermektedir. Üniversite temelli eğitim programları ve gençlere yönelik düzenleyici yaklaŐımlar, uzun vadede nikotin bağımlılığının önlenmesinde kritik öneme sahiptir.

Anahtar kelimeler: elektronik sigara, tütün kontrolü, nikotin, risk algısı, farkındalık

Kaynakça

1. Gebeyehu NA, Gelaw KA, Atalay YA, Walle BG, Gesese MM, Admass BA, et al. Global prevalence of E-cigarette use among students: Systematic review and meta-analysis. PLoS One. 2025;20(12):e0332160.
2. Rocha-Ávila LR, Núñez-Baila M, González-López JR. E-Cigarette Use Among University Students: A Structured Literature Review of Health Risks, Behavioral and Social Determinants, and Nursing Implications. Healthcare (Basel). 2025;13(17).